

Gemeentehuis Ouder-Amstel
 B & W
 Postbus 35
 1190 AA OUDERKERK AAN DE AMSTEL (GEM. OUDER

Directoraat-Generaal Milieu
 Directie Stoffen, Afvalstoffen, Straling
 Straling, Nucleaire en Bioveiligheid

Rijnstraat 8
 Postbus 30945
 2500 GX Den Haag
 Interne postcode 645

dr. L.M. van Aernsbergen
 Telefoon 070 339 49 53
 Fax 070 339 12 83
www.vrom.nl

antennes voor mobiele communicatie en gezondheid

Datum	Kenmerk	Bijlage(n)
5 oktober 2005	SAS/2005184985	folder Antennes en gezondheid

Geacht College,

In de krant en op internet is regelmatig te lezen dat burgers zich zorgen maken over de uitbreiding van het aantal UMTS-masten in hun woonomgeving. Wellicht speelt deze discussie ook in uw gemeente. Het aantal gemeenten waar vanwege de weerstand tegen UMTS niet langer masten worden geplaatst, neemt op dit moment toe. Pas als de Rijksoverheid duidelijk aangeeft dat de volksgezondheid niet in gevaar is, zal weer tot plaatsing worden overgegaan, geeft men hierbij aan.

Wij zijn ons er van bewust dat ongeruste burgers een antwoord moeten krijgen op hun vragen, en dat de Rijksoverheid moet zorgen voor een duidelijk standpunt inzake het onderwerp antennes en gezondheid. Temeer nu de aanleg van de moderne, mobiele infrastructuur die van vitaal belang is voor onze samenleving, op een aantal plaatsen in gevaar is.

Met deze brief willen wij u de duidelijkheid geven waar veel gemeenten om vragen. Tevens lichten wij toe dat er op dit moment geen enkele reden is om het huidige antennebeleid te herzien, omdat er in onze optiek geen reden tot ongerustheid is over schadelijke gevolgen van UMTS-antennes voor de volksgezondheid.

Het nationaal antennebeleid

De Rijksoverheid maakt zich sterk voor een goed evenwicht tussen enerzijds de behoefte aan moderne, mobiele communicatie (o.a. via UMTS) en anderzijds een schoon, veilig en gezond leefmilieu. De afspraken in het Antenneconvenant (juni 2002), dat mede ondertekend is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten, stelen op beide uitgangspunten.

De UMTS-antennes die nu worden geplaatst werken met elektromagnetische (EM) velden. Radio, TV en GSM werken met soortgelijke velden. Sinds begin jaren '70 wordt er wereldwijd veel onderzoek gedaan naar de effecten van deze velden op de gezondheid. Tot nu toe heeft de wetenschap niet kunnen vaststellen dat blootstelling aan deze EM-velden schadelijk is voor de gezondheid. Wel kan er sprake zijn van een thermisch effect, wat betekent dat EM-velden het menselijk lichaam opwarmen. Dit effect treedt echter pas op bij zeer krachtige veldsterktes. De Europese blootstellinglimieten (met ruime veiligheidsmarges) die ook in Nederland worden gehanteerd, voorkomen dat dergelijke effecten optreden. De veldsterktes van antennes waaraan men in de leefomgeving kan worden blootgesteld, liggen overigens doorgaans nog een factor 20 tot 40 lager dan deze limieten.

Kortom, zolang er geen bewijs is en er ook onvoldoende aanwijzingen zijn dat GSM- en UMTS-masten schadelijk zijn voor de gezondheid, ziet het Kabinet geen reden om het nationaal antennebeleid aan te passen. Wij verwachten van u dat u meewerkt aan de uitvoering van dit beleid, vanzelfsprekend mét aandacht voor wat er leeft in uw gemeente.

Begrip voor onrust

Wij kunnen ons goed voorstellen dat mensen bezwaar hebben tegen het plaatsen van een antenne in hun woonwijk. Hun angst wordt nog eens versterkt door berichten op diverse websites van pressiegroepen, waar berichten staan over onderzoeken die toch een relatie zouden aantonen tussen EM-velden en gezondheidsklachten. Bij herhaling of wetenschappelijke toetsing van deze onderzoeken zijn de conclusies tot dusver echter niet overeind gebleven. Helaas lees je dit zelden in de krant, waardoor de angst en onrust bij burgers groot blijft.

Meer onderzoek uit voorzorg

Het kabinet neemt de maatschappelijke onrust rondom antennes en gezondheid zeer serieus. De regering laat zich door de Gezondheidsraad adviseren en informeren over de stand van zaken op het gebied van EM-velden en gezondheid. Daarnaast hebben we regelmatig contact met alle betrokken partijen, waaronder wetenschappelijke instituten en het MeldpuntenNetwerk Gezondheid en Milieu. Meer onderzoek naar dit onderwerp blijft echter nodig, mede omdat nooit geheel is uit te sluiten dat er ooit een verband tussen de aanwezigheid van antennes en gezondheidsklachten wordt gevonden. Hieronder leest u welke initiatieven de Rijksoverheid op dit gebied heeft genomen en wat u daarvan kunt verwachten.

Het Zwitserse onderzoek

Toen het COFAM-onderzoek¹ van TNO (2003) vragen oopriep met betrekking tot mogelijke effecten van UMTS-signalen op de gezondheid, concludeerde de Gezondheidsraad dat replicatie nodig was om meer duidelijkheid te krijgen over dit eventuele effect. Dit replicatieonderzoek wordt op dit moment in Zwitserland uitgevoerd. De Nederlandse overheid is een van de sponsors. Voorts lopen er ook in andere landen, waaronder Engeland, Denemarken en Japan, soortgelijke onderzoeken, waarvan de resultaten later bekend zullen worden.

Gemeenten waar niet langer UMTS-masten worden geplaatst, geven aan onder andere te wachten op de uitkomsten van dit Zwitserse onderzoek. De resultaten van dit onderzoek worden op zijn vroegst eind 2005 bekend. Het is echter zeer de vraag of dit onderzoek een definitief antwoord zal geven op de vraag of UMTS-antennes wel of niet een risico vormen voor de volksgezondheid. Er is al zo veel onderzoek gedaan naar dit onderwerp dat het onwaarschijnlijk is dat het Zwitserse onderzoek definitief uitsluitsel gaat geven. Het onderzoek zal wel meer kennis opleveren en zal naar alle waarschijnlijkheid ook weer leiden tot verdere vervolgstudies. De Nederlandse overheid wordt door de Gezondheidsraad geadviseerd over eventueel te ondernemen stappen.

Kennisplatform elektromagnetische velden; gratis dagcursus

Om alle beschikbare wetenschappelijke kennis over EM-velden beter te ontsluiten en de huidige voorlichtingsloketten herkenbaarder te maken, zijn we bezig de voorlichting op dit gebied beter te organiseren. Samen met partijen als de GGD, het RIVM, het Antennebureau, TNO en gerenommeerde onderzoeksinstituten in binnen- en buitenland, wordt de komende maanden een Kennisplatform EM-velden opgezet.

Samen met Stichting PATO² is er in dit kader een dagcursus over EM-velden opgezet. De cursus, die bedoeld is voor beleidsmedewerkers, bestuurders, adviseurs en fracties van gemeenten, gaat onder meer in op de huidige wetenschappelijke inzichten en (inter)nationale veiligheidsnormen. In het komende half jaar worden verspreid over het land zes dagcursussen gehouden, waaraan u gratis kunt deelnemen. Via info@pato.nl kunt u meer informatie en een aanmeldingsformulier aanvragen.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u terecht bij het Antennebureau (0900 – 2683663). Het Antennebureau beschikt over veel kennis en hun medewerkers komen graag naar uw gemeente toe voor bijvoorbeeld een voorlichtingsavond. Op www.antennebureau.nl kunt u zich aanmelden voor hun nieuwsbrief. U vindt er ook het antenneregister, waarin op postcode gezocht kan worden naar de locaties van antennes bij u in de

¹ COFAM staat voor Cognitive Functions And Mobile Phones

² Post Academisch Technisch Onderwijs, een non-profit stichting met veel kennis over EM-velden

buurt. Veel informatie over de resultaten van wetenschappelijk onderzoek en de adviezen van de Gezondheidsraad vindt u op www.gr.nl.

Wij hopen dat deze brief u de gewenste duidelijkheid geeft, en dat de informatie u helpt vragen van burgers te beantwoorden. Hebt u zelf vragen over deze brief of wilt u met ons van gedachten wisselen over dit onderwerp, dan kunt u ons mailen via antennebeleid@minez.nl. Onze medewerkers nemen vervolgens contact met u op.

Staatssecretaris van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

drs. P.L.B.A. van Geel

Minister van Economische Zaken

mr. L.J. Brinkhorst